

J A A R S T U K K E N 2 0 1 8

FINANCIËLE OVERZICHTEN

1 Algemene dekkingsmiddelen

ALGEMEEN

De algemene middelen van de gemeente dekken de kosten van de programma's. Dit betreft middelen waar geen voorafgaand specifiek bestedingsdoel aan ten grondslag ligt. De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de belangrijkste vrij besteedbare inkomstenbron voor de gemeente. Het Rijk bepaalt de hoogte van deze algemene uitkering. De gemeente kan ook zelf inkomsten genereren door het heffen van belastingen, waarvan de onroerendezaakbelasting de belangrijkste is. De opbrengst van belastingen kent, in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en afvalstoffenheffing, geen vooraf bepaald bestedingsdoel en behoort tot de algemene dekkingsmiddelen. Overige vrij besteedbare middelen zijn de dividenden van deelnemingen en het renteresultaat verbonden aan de financieringsfunctie.

Tot de algemene dekkingsmiddelen behoren de baten en lasten van:

- Lokale belastingen en heffingen;
- De algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- Het gemeentelijk financieringsbeleid, het saldo van de externe vaste geldleningen en de intern toegerekende rente aan activa en grondexploitaties;
- De baten en lasten die verbonden zijn aan financiële deelnemingen;
- Incidentele baten en lasten over voorgaande jaren;
- Algemene baten en lasten waaronder onvoorziene inkomsten en nog te bestemmen middelen (stelposten).

GEMEENTEFONDS

De uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de decembercirculaire 2018.

De uitgavenontwikkelingen binnen de verschillende ministeries hebben direct gevolgen voor de groei en/of krimp (het accres) van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Najaar 2017 was het voorlopig accres voor 2018 nog vastgesteld op een (nominale) groei van 4,83%. Deze groei is in de loop van 2018 gestegen naar 5,70% (een verschil van 0,87%). De bijstelling het accres is het gevolg van de in het Regeerakkoord vastgelegde keuzes. Deze zijn bekrachtigd in het Interbestuurlijk akkoord. De drie belangrijkste verklaringen zijn de budgettaire consequenties van het Regeerakkoord, de aanpassing in de basis van de normeringsystematiek en oplopende ramingen voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen.

In 2018 zijn vier circulaire verschenen (maart, mei, september- en december) over de ontwikkelingen rond het Interbestuurlijk Programma (IBP), knelpunten sociaal domein en het financieel perspectief voor gemeenten. De belangrijkste ontwikkelingen uit deze circulaire stonden in het teken van:

- de overheveling integratie uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering (vanaf 2019), met uitzondering van de niet-integreerbare onderdelen (voogdij 18+, bescherm wonen en Wsw);
- een bredere basis voor de normeringsystematiek (vanaf 2019) door vervanging Netto Gecorrigeerde Rijks Uitgaven (NGRU) naar de netto uitgaven onder uitgavenplafond (dus inclusief sociale zekerheid en zorg);
- een nieuwe werkwijze BTW-compensatiefonds (BCF) t.a.v. ruimte onder plafond BCF;
- een kwantitatief onderzoek gericht op een integrale nieuwe verdeling van de middelen in het gemeentefonds voor het sociaal domein (per 2021);
- de heroverwegingen in de financiële verhoudingen (per 2021);
- het verruimen van de btw-sportvrijstelling (vanaf 2019).

In 2018 is de raad tussentijds gerapporteerd over de ontwikkelingen in de uitkering uit het gemeentefonds. Voor het lopende jaar 2018 traden na het verschijnen van de decembercirculaire 2018 nieuwe afwijkingen op. Deze afwijkingen lichten we toe bij de financiële toelichting hierna.

STADSVERWARMING

De aandelen in Stadsverwarming Purmerend (SVP) zijn voor 100% in handen van gemeente Purmerend. Sinds 2012 is de deelneming gewaardeerd op € 38,27 miljoen (oorspronkelijk € 42,6 miljoen).

in afwachting jaarverslag SVP (april 2019)

In 2018 zien we onder andere de volgende ontwikkelingen:

- De nieuwe chatfunctie is inmiddels live getest;
- Het aantal afleversets dat in eigendom van SVP is gekomen, is ruim 600 beneden de norm van 2.000 sets (verschuiving batchgewijze overdracht sets Intermaris);
- Een nieuwe factuur lay-out is ontwikkeld in 2018 met een beter inzicht voor de klant;
- Binnen de herziene warmtewet is het toegestaan om een ander tariefproduct aan te bieden. Binnen SVP wordt gestart met een ontwikkeling van een nieuw tariefproduct o.b.v. een groter aandeel variabele (meer invloed van klanten op kosten, verwachte introductie 2020);
- De pijplijn van nieuwe klanten is goed gevuld, maar laat een verschuiving zien na 2018 a.g.v. o.a. personeelstekorten bij bouwers;
- Bij techniek en productie is het assetmanagement systeem Ultimo voor oa. onderhoudsplanning ingevoerd;
- SVP gebruikt diverse IT systemen voor ondersteuning van de werkpocessen. De ontwikkelde visie op koppeling van deze systemen is gedurende 2018 geïmplementeerd.

Ontwikkeling resultaat 2018:

In 2018 heeft de SVP een winst gemaakt van € 2.174.000 (inclusief het opnemen van een actieve latentie van € 2.307.000). Het nadeel wordt met name veroorzaakt door lagere beschikbaarheid, inzet en rendement van de BWC (meerkosten gasgestookte GJ's, minder SDE en meer inkoop biomassa). Daarnaast is er minder afgezet (doordat het relatief warm is geweest), een hoger warmteverlies en zijn de inkoopprijzen van de grondstoffen (m.n. gas) gestegen.

De winst is toegevoegd aan het eigen vermogen van de Stadsverwarming. Het eigen vermogen bedraagt nu ruim € 13,238 miljoen. De winst werkt niet door in de waarde van de deelneming op de balans van de gemeente. Om te beoordelen of dit wel of niet het geval is, wordt jaarlijks een zogenaamde impairment test uitgevoerd. De uitkomst van de impairment test laat zien dat op de waarde van de activa van de Stadsverwarming geen extra afschrijving hoeft te worden doorgevoerd.

Blijvende onzekerheden voor SVP zijn: wet- en regelgeving, gasprijs- en graaddagenontwikkeling (en de daaraan gerelateerde afzet) en de hoogte van de inflatie.

HUISVUILCENTRALE (HVC) ALKMAAR

In financieel opzicht was 2018 een goed jaar. Er is een positief resultaat behaald van € 13,3 miljoen. *Naast dit resultaat zijn er ook op het gebied van energie en hergebruik mooie stappen gezet:*

- Ingebruikname kunststofsorteerinstallatie (KSI). Deze installatie sorteert jaarlijks 65.000 ton plastic, blik en drinkpakken waarvan vervolgens weer een scala aan nieuwe producten wordt gemaakt;
- Aandacht voor (brand-)veiligheid;
- Plaatsing op zowel eigen gebouwen als ook op voormalige stortplaatsen en grootschalige zonneweides van zonnepanelen;
- Trias Westland heeft een productietest uitgevoerd in Onder Krijtreservoir. Dit verliep succesvol. Daarna is gestart met de aanleg van het warmtenet.

- In Heerhugowaard is de eerste tuinder van het gas af geholpen (5 miljoen kuub gas). Dat is ongeveer de hoeveelheid die ruim 3.000 huishoudens per jaar gebruiken en dit gasverbruik wordt nu jaarlijks voorkomen. Bovendien leidt dit tot de reductie van de bijbehorende CO₂- uitstoot.

FINANCIËLE TOELICHTING

(bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 bijgesteld	Realisatie 2018	Afwijking
Lasten	-9.603	-8.474	300	305	4
Baten	146.110	150.429	142.678	142.836	158
Saldo	136.507	141.955	142.979	143.141	162

De algemene dekkingsmiddelen laten per saldo een voordelige afwijking zien van € 162.000. Dit komt door € 4.000 lagere lasten en € 158.000 hogere baten. De afwijkingen worden hierna per onderdeel toegelicht.

(bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 bijgesteld	Realisatie 2018	Afwijking
1 Lokale heffingen					
Lasten	-87	-38	-38	-53	-15
Baten	13.085	13.425	13.509	13.379	-130
	12.998	13.387	13.472	13.326	-145
2 Nog te bestemmen middelen					
Lasten	-487	-149	0	0	0
	-487	-149	0	0	0
3 Gemeentefonds					
Lasten	-107	-12	0	0	0
Baten	121.103	126.031	126.765	127.001	236
	120.997	126.019	126.765	127.001	236
4 Eigen financieringsmiddelen					
Lasten	-7.520	-7.080	1.533	1.534	1
Baten	10.511	9.543	1.051	1.049	-2
	2.992	2.463	2.584	2.583	-1
5 Deelnemingen					
Lasten	-1.361	-1.195	-1.195	-1.170	25
Baten	1.411	1.430	1.353	1.406	53
	49	235	158	237	78
6 Incidentele baten en lasten					
Lasten	-43	0	0	-6	-6
	-43	0	0	-6	-6
7 Begrotingsaldo					
	0	0	0	0	0

TOELICHTING PER PRODUCT

1. Lokale heffingen

- De baten zijn € 130.000 lager dan begroot. Dit is het resultaat van een incidenteel lagere opbrengst uit OZB (€ 189.000), een incidenteel hogere opbrengst hondenbelasting (€ 23.000), een incidenteel hogere opbrengst precario (€ 52.000), een incidenteel lagere opbrengst reclamebelasting (€ 31.000) en een incidentele hogere opbrengst toeristenbelasting (€ 15.000);
- Daarnaast zijn de lasten € 15.000 hoger dan begroot door een extra dotatie aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

Het beleid inzake lokale heffingen is verder toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.

2. Nog te bestemmen middelen

In het onderdeel nog te bestemmen middelen zijn (collectieve) stelposten opgenomen die in principe alle onderdelen van de gemeentebegroting raken. In 2018 zijn deze (collectieve) stelposten in de tussenrapportages onderverdeeld naar de programma's, zodat er per saldo geen afwijkingen zijn te melden.

3. Gemeentefonds

De uitkering uit het gemeentefonds is in 2018 verantwoord voor €127 miljoen. Dit is incidenteel € 236.000 meer baten dan begroot. *In onderstaande tabel is dit samengevat:*

Uitkeringsjaar	Begroting	Realisatie	Afwijking
2016	-	-144.519	-144.519
2017	-158.259	-50.469	107.790
2018	126.923.454	127.196.296	272.842
Totaal gemeentefonds	126.765.195	127.001.309	236.114

Het regeerakkoord is verwerkt in de maartcirculaire 2018 en de voorjaarsnota in de meicirculaire 2018, hierover is uw raad geïnformeerd in de eerste tussenrapportage 2018 en de kaderbrief 2019. De miljoenennota 2019 is verwerkt in de septembercirculaire 2018 en maakt onderdeel uit van de tweede tussenrapportage 2018. In 2018 vindt nog een verrekening plaats op basis van de werkelijke rijksuitgaven. Informatie hierover komt pas beschikbaar na afronding van de jaarstukken 2018. Uit de najaarsnota blijkt dat er sprake is van een onderuitputting op de rijksuitgaven. In het kader van de normeringssystematiek betekent dit een nadeel voor de gemeenten. Dit betrekken we bij de eerste tussenrapportage 2019.

Uitkeringsjaar 2018

Het resultaat van de algemene uitkering 2018 is op basis van de laatste specificatie Binnenlandse Zaken (BZK) € 127.196.296. Dit is € 272.842 hoger dan geraamd in de tweede tussenrapportage 2018. De hogere uitkering is veroorzaakt door een voordeel van € 126.000 op de maatstaven (onder andere bijstand, lage inkomens, leerlingen), een voordeel van € 38.000 voor schulden en armoede, een voordeel van € 11.000 inzake informatieplicht energiebesparende maatregelen, een voordeel van € 15.000 voor innovatieve aanpak en een voordeel van € 9.000 bij beschermd wonen. Het restantbedrag is een voordeel van € 20.000 voor een toevoeging van taakmutaties (implementatie richtlijn EED, DigiD en MijnOverheid, berichtenbox en generieke digitale infrastructuur) en een voordeel van € 54.000 i.v.m. de stijging van de uitkeringsfactor met één punt.

Informatieplicht energiebesparende maatregelen

Per 1 juli 2019 treedt de informatieplicht in werking voor bedrijven met een middelgroot energieverbruik. Deze bedrijven moeten uiterlijk 1 juli 2019 rapporteren welke energiebesparende maatregelen zij hebben genomen met een terugverdientijd van vijf jaar of lager. Deze verplichting vloeit voort uit het gewijzigde artikel 2.15 Activiteitenbesluit milieubeheer. Bedrijven worden verplicht te rapporteren aan het bevoegd gezag, de gemeenten, of namens deze de omgevingsdiensten. Het bevoegd gezag is op deze manier beter in staat informatiegestuurde handavingsprogramma's op te stellen en prioriteit te geven aan die bedrijven waar het meeste resultaat te behalen is. Voor deze uitvoeringstaak is in 2018 incidenteel € 11.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag valt nu in het jaarrekeningresultaat 2018 vrij en zal in de eerste tussenrapportage 2019 als uitgave worden opgevoerd (ten laste van de algemene reserve).

Implementatie richtlijn EED

Gemeenten zijn vanaf 2015 als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het toezicht op de 4-jaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de Europese

Richtlijn Energie-efficiëntie (EED). Gebleken is dat gemeenten jaarlijks incidenteel in de decembercirculaire(s) voor de uitvoeringslasten worden gecompenseerd. Om te voorkomen dat dit bedrag jaarlijks via de decembercirculaire(s) wordt verwerkt en in het rekeningsresultaat 2018 vrijvalt, zal een bedrag van € 8.000 in de eerste tussenrapportage 2019 als uitgave worden opgevoerd (ten laste van de algemene reserve). In de begroting 2020 zal worden gekeken of de uitvoeringslasten structureel begroot kunnen worden.

Aardgasvrije wijken

Purmerend is geselecteerd voor een grootschalige proeftuin met een aardgasvrije wijk. In de proeftuin leren gemeenten samen met bewoners en belanghebbenden hoe een bestaande wijk van het gas kan worden gehaald. Purmerend ontvangt in totaal € 6.988.411, uitgekeerd in twee tranches. De eerste tranche is verwerkt in de decembercirculaire 2018, hiervoor heeft Purmerend een bedrag van € 5.091.994 ontvangen via een decentralisatie-uitkering. De tweede tranche zal worden opgenomen in de septembercirculaire 2019 (bijdrage € 1.896.417). De niet bestede ontvangen rijksbijdrage (€ 5.091.994) voor de proeftuin aardgasvrij is overgeheveld naar de balans (onder de overlopende passiva).

Schulden en armoede

Ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid heeft het kabinet voor drie jaar middelen ter beschikking gesteld voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Gemeenten geven met de incidentele middelen uit het Regeerakkoord voor drie jaar een impuls aan de verbetering van de toegang tot, en de effectiviteit van, de gemeentelijke schuldhelpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebelief. Van dit geld wordt € 8 miljoen naar voren gehaald en is in december 2018 uitbetaald in plaats van in de loop van 2019 (voor Purmerend € 38.000). Voor Purmerend zijn deze budgetten destijds overgezet naar programma 2 Samenleving. Voor 2018 betekent dat het budget van € 127.000 wordt opgehoogd met € 38.000 naar € 165.000.

Nabetalingen over vorige jaren (2016 en 2017)

- De nabetaaling over 2016 is € 145.000 lager dan begroot door de vaststelling van de inkomstenmaatstaf OZB en een (lagere) vaststelling van de uitkeringsfactor.
- De hogere nabetaaling van € 108.000 over 2017 betreft nadere vaststellingen van de uitkeringsfactor en de integratie-uitkering Wmo.

4. Eigen financieringsmiddelen

Het renteresultaat is ten opzichte van de tweede tussenrapportage niet gewijzigd.

5. Deelnemingen

Het voordeel op de post deelnemingen betreft:

- Lagere onderzoeks- en adviseringskosten (€ 25.000) Stadsverwarming;
- Hogere dividenduitkering BNG (€ 14.000);
- Hogere dividenduitkering Alliander (€ 30.000);
- Hogere garantstellingprovisie HVC (€ 9.000) .

Alle afwijkingen zijn incidenteel van aard.

6. Incidentele baten en lasten

Het saldo van incidentele baten en lasten geeft per saldo een incidenteel nadeel van € 6.000 i.v.m. afdracht WKR regeling.

RESERVES

(bedragen x € 1.000)	Ultimo 2018	Dotatie 2018	Onttrekking 2018	Ultimo 2018
Egalisatiereserve rente	108.762	-	108.762	-
Saldo	108.762	-	108.762	-

Deze reserve is ontstaan door het sneller aflossen van de leningen door Intermaris. Bij de vervroegde aflossing is een boeterente betaald. Jaarlijks onttrekken we een aflopend bedrag aan deze reserve, zodat de gemeentebegroting geen nadeel ondervindt van vervroegde aflossingen. De reserve is in 2018 volledig besteed en kan worden afgesloten.

STRUCTURELE EFFECTEN

Er zijn geen structurele effecten.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Onderwerp (-/- is lagere baten/lasten)	Lasten	Baten
Afdracht WKR regeling	6	-
Taakmutaties: schulden en armoede, EED, innovatieve aanpak, GDI en beschermd wonen	-	92
Bijdrage aardgasvrije wijken	-	5.092
Totaal	6	5.184

2 Het financieel resultaat 2018

ALGEMEEN

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves plaatsvinden in het kader van de resultaatbestemming. Het resultaat vóór bestemming bestaat uit de resultante van het totaal van baten en lasten. Dit volgens de diverse programma's, de overhead en de algemene dekkingsmiddelen. We verwerken hierop als resultaatbestemming de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Tot slot geven we het resterende resultaat een bestemming. Hiervoor doen we u in deze aanbiedingsbrief een voorstel.

De resultaatbestemming is een bevoegdheid van de raad. Alle stortingen in en onttrekkingen aan de reserves vereisen dus goedkeuring van uw raad. Dit kan expliciet bij de resultaatbestemming van de rekening of vooraf bij de vaststelling van de begroting, en/of tussentijds door vaststelling van de tussenrapportages of afzonderlijke raadsbesluiten.

RESULTAAT VÓÓR BESTEMMING

Het resultaat vóór bestemming vloeit voort uit de afzonderlijke programma's (1 t/m 10) en de onderdelen overhead en algemene dekkingsmiddelen (inkomsten van de gemeente zonder vooraf bepaald bestedingsdoel). Daarbij bestaat een verband tussen de mutaties op de reserves en de uitgaven en ontvangsten in de programma's. Voor sommige uitgaven is immers in het verleden een bestemmingsreserve gevormd. Het resultaat vóór bestemming vindt u toegelicht in de hoofdstukken per programma en bij de algemene dekkingsmiddelen.

Tabel: Totaaloverzicht baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Bedragen (x € 1.000)	Primitieve begroting 2018			Begroet primitief bijgesteld 2018			Geboekt 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01 Publieksdiensten	-6.195	3.352	-2.843	-6.612	4.696	-1.916	-6.433	4.962	-1.471
02 Samenleving	-125.644	30.502	-95.143	-126.501	29.192	-97.310	-125.539	30.213	-95.326
03 Wonen	-759	234	-525	-734	179	-555	-538	115	-423
04 Milieu	-10.305	11.771	1.466	-10.266	11.777	1.511	-10.194	11.805	1.611
05 Bereikbaarheid	-2.536	2.283	-253	-2.551	2.787	236	-2.569	2.992	423
06 Beheer openbare ruimte	-20.832	8.301	-12.530	-22.339	8.306	-14.032	-22.112	8.194	-13.918
07 Ruimtelijke ordening	-21.636	20.294	-1.341	-35.270	33.870	-1.400	-26.716	24.857	-1.859
08 Veiligheid	-7.189	20	-7.169	-6.999	20	-6.979	-6.901	1	-6.900
09 Economie	-1.038	586	-452	-2.646	684	-1.962	-2.331	776	-1.555
10 Bestuur en Concern	-8.221	4.380	-3.841	-9.156	4.767	-4.389	-8.799	4.835	-3.964
Gerealiseerde baten en lasten	-204.354	81.722	-122.632	-223.075	96.278	-126.797	-212.131	88.749	-123.382
Algemene dekkingsmiddelen	-8.474	150.429	141.955	300	142.678	142.979	305	142.836	143.141
Overzicht Overhead	-19.781	146	-19.635	-20.805	178	-20.627	-21.335	1.442	-19.893
Heffing Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-50	-	-50	-50	-	-50	-	-	-
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-232.658	232.297	-362	-243.630	239.134	-4.496	-233.162	233.027	-135
Werkelijke toevoegingen en onttrekkingen reserves:									
- Egalisatiereserves	-82	269	187	-82	269	187	-123	269	147
- Bestemmingsreserves	-	1.156	1.156	-351	2.457	2.106	-775	2.218	1.444
Resultaat na mutaties egalisatie- en bestemmingsreserves	-232.741	233.723	982	-244.063	241.861	-2.202	-234.060	235.515	1.455
- Onttrekking/dotatie algemene reserve (incidenteel)	-349	150	-199	-349	2.914	2.565	-349	1.739	1.390